

Konference „Zlatá bula sicilská 1212–2012“

Pavel Salák*

V prostorách hradu Lokte proběhla ve dnech 3.–5. 10. konference „Zlatá bula sicilská 1212–2012“. Akci uspořádala u příležitosti 800 letého výročí vydání tohoto dokumentu Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni a Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti ve spolupráci s *Widziałem prawa i Administracji Uniwersitetu Jagiellońskiego* v Krakově. Nad konferencí převzal záštitu senátora Senátu Parlamentu ČR Mgr. Miroslav Nenutil.

Tematicky nebyla konference soustředěna pouze na Zlatou bulu Sicilskou, ale obecně na medievistiku, přičemž jednotlivé okruhy témat daly vyniknout hlavnímu cíli konference a to interdisciplinaritě. Na jednacím fóru se tak sešli nejen historici a právní historici, ale i archeologové, lingvisté a historici umění.

Po slavnostním zahájení a vystoupení pana senátora Nenutila bylo zahájeno samotné jednání. V prvním bloku vystoupil Jiří Nenutil (Fakulta právnická, ZČU), který se věnoval reflexi Zlaté buly sicilské v českých dějinách, zejména v moderní době. Obecnější otázky nástupnictví a symbolice s tím spojené přiblížil Michal Šejvl (Fakulta právnická, ZČU) v příspěvku nazvaném *Trůn je prázdný: symboly Krista a teorie vlády (nejen) ve středověku*. Jelikož vládu Přemysla Otakara I. lze spojovat i s otázkou upevňování panovnické moci, několik následujících příspěvků se věnovalo právě jednomu ze symbolů či prostředků této moci ve středověku – hradům. František Gabriel (Katedra historie, Filozofická fakulta, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem) a Lucie Kursová (Regionální muzeum

v Teplicích) představili v příspěvku *Problémy některých hradů 13. století na severu Čech* postupné osidlování oblasti mezi Děčínem a Mladou Boleslaví. Josef Hložek (Filozofická fakulta, ZČU) se věnoval problematice horských hradek, které sloužily jako strážní a opěrné body panovnické moci v pohraničních hvozdech, se zaměřením na jejich předhradí. Tomáš Klír (Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze) naznačil potřeby spolupráce mezi jednotlivými obory v příspěvku *Raně středověké osídlení Chebska a Loketska. Archeologie versus toponomastika*. Zároveň posluchače přenesl do dalšího tématu, kterým byla otázka Chebska a Loketska a jejich vývoj a poměr k českému státu jako celku. Chebsku, respektive podobě Chebu a chebského hradu ve sledované době se věnoval Jan Hasil (Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze) a Pavel Šebesta, emeritní archeolog chebského muzea.

Sedlecko, respektive Loketsko, představil Vilém Knoll (Fakulta právnická, ZČU), který se v příspěvku *Sedlecko a počátky Loketska* věnoval problematice státoprávní a vývoji správní organizace oblastí. Tím uvedl následující regionální příspěvky, jejichž řadu zahájil Filip Prekop (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti), který představil hradiště Kolová, o kterém se uvažuje jako o předlokačním osídlení Kynšperka nad Ohří. Na něj navázal Tomáš Karel (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti) s příspěvkem *Hrad Hartenberg aneb počátky osídlení západního Krušnohoří*. Posledním příspěvkem dne nás Jan Anderle pozval na prohlídku hradu Lokte, zejména jeho nejstarších, románských částí.

* JUDr. Pavel Salák jr., Ph.D., Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

Druhý den konference byl věnován návštěvě Chebu a kláštera v Teplé, významných středisek regionu na počátku 13. století.

Jestliže středa byla především v rukou archeologů a historiků, v pátek převažovali právní historici. Ján Sombati (Právnická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislavě) se s příspěvkem *Frankokratia – súmrak Byzantskej ríše* snažil srovnat model fungování vlády a správy ve feudální Evropě a v Byzantské říši po jejím obsazení křižáky. Miroslav Černý (Fakulta právnická, ZČU) přiblížil nejen vztah papežů a Fridricha II., ale především *právní život a právní vědu v době vydání Zlaté buly sicilské*. Marek Starý (Právnická fakulta, Univerzita Karlova v Praze) s přednáškou na téma „... *ut quicumque ab ipsis in regem electus fuerit...*“. *Zlatá bula Sicilská a nástupnictví posledních Přemyslovců* naznačil otázku, zda volbu panovníka zmiňovanou ve Zlaté bule Sicilské bylo možno chápat jako výhodu pro šlechtu, nebo pro panovníka, respektivě konkrétně pro Přemysla Otakara I. Václav Valeš (Fakulta právnická, ZČU) se pak zastavil nad dalším ustanovením Zlaté buly a to nad otázkou investitury biskupů. Až do Zlaté buly sicilské totiž byla tato v rukou římského císaře, nicméně okolnosti, jak byli kandidáti na biskupy vybíráni, byly často velmi specifické.

Blok zahraničních vystupujících zahájil Krzysztof Fokt (Widział prawa i Administracji, Uniwersitet Jagielloński, Kraków) převedl naši pozornost k dalšímu regionu, který však již dnes není součástí našeho státu a věnoval se vývoji správy v Horní Lužici. Maciej Mi-kuła (Widział prawa i Administracji, Uniwersitet Jagielloński, Kraków) pak představil jednotlivé rukopisy magdeburského práva v Polsku a na jejich srovnání ukázal na skutečnost, jak jednotliví písaři často jen použitím jediného slova dokázali změnit význam a smysl ustanovení či dokonce celé právní úpravy daného institutu. Na něj navázal Mark Munzinger (Department of History, Radford University, Radford, VA, USA), který v příspěvku *SWPM I-9 at the Archiwum Państwowe in*

Kraków upozornil na potřebu vydat edici zmiňovaného rukopisu. A konečně městskému právu v Polsku se věnovala i Maria Filipiak (Kulturwissenschaftliches Zentrum, Georg-August-Universität Göttingen) s příspěvkem *Od wielosci praw do pewnosci co do prawa – prawnicy polscy wobec systemu prawnego miast polskich w 16. wieku*. Posledním zahraničním hostem byl Władysław Pęksa, který představil otázku koncepce státnosti v Polsku v příspěvku nazvaném *Periodyzacja dziejów państwa polskiego a koncepcja „państwowości“ w polskiej historii prawa. Uwagi krytyczne*.

Pavel Salák (Právnická fakulta, MU Brno) představil problematiku omezení nošení zbraní v Praze, Brně a Chebu ve vrcholném středověku. Následně byla nastíněna problematika donací rytířským řádům v době Přemysla Otakara I. na příkladě Johanitů v příspěvku Simony Ulčové (Fakulta právnická, ZČU), který vzhledem k její nepřítomnosti prezentovala Kateřina Gvardová. Konečně Lenka Hradilová (Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci) v příspěvku *Umění a moc: význam a programová hodnota tovačovského portálu v politické propagaci Ctibora Tovačovského z Cimburka* se opět vrátila k pojetí moci a k postavení panovníka jako „*sol iustitie*“, které se táhne od Fridricha II. až k faktickému vládci Moravy konce 15. stol. – Ctiboru Tovačovskému z Cimburka. Zároveň opět prokázala význam propojení jednotlivých disciplín, tedy historie, umění a práva.

V rámci konference byl realizován workshop „*Historické vědy a právní vzdělávání*“, který byl součástí projektu „Spolupracující právníci“, řešeného Fakultou právnickou ZČU ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci a dalšími subjekty.

Na konferenci tak bylo možno vyslechnout nejen mnoho zajímavých a podnětných příspěvků. Zároveň bylo možno rozšířit si obzory v dalších odvětvích, která jiným úhlem pohledu na tutéž problematiku mohou posunout naše bádání vpřed.